

24. 8. 2022

Veźměte, prosíme, na vědomí, že text článku odpovídá platné právní úpravě ke dni publikace.

Nastane konec jednorázové licenční odměny?

V Poslanecké sněmovně se nadále projednává tzv. novela autorského zákona. V rámci této novely má dojít nejen ke změnám autorského zákona, ale i ustanovení občanského zákoníku týkajících se licencí a licenční odměny. Dosud poslední pozměňovací návrh významně omezuje právo na sjednání jednorázové licenční odměny, a mění tak velmi často používanou koncepci licenční odměny. Co tento pozměňovací návrh může přinést a na jaké případy se uplatní, bude-li schválen dosavadní návrh?

Projednávaná novela autorského zákona[1] má implementovat **směrnici o autorském právu na digitálním trhu**[2] a **směrnici o výkonu autorského práva v rámci online vysílání**[3]. Přestože transpoziční lhůta uplynula již 7. června 2021, návrh novely se zásadněji nezměnil a legislativní proces se příliš neposunul.[4]

Výjimku však představuje dosud poslední pozměňovací návrh novely[5], který doplňuje dříve navrženou novelizaci současného § 2374 občanského zákoníku. Tento pozměňovací návrh popisujeme níže.

Současná praxe

Společnosti (nejčastěji v pozicích objednatelů) dnes uzavírají se svými dodavateli a jednotlivými autory **smlouvy**[6], kterými „vykupují“ **veškerá jejich majetková práva ke všem anebo konkrétním autorským dílům či výkonům**. Tyto smlouvy jsou nastaveny záměrně velmi široce – licence jsou udělovány bez jakéhokoliv územního či množstevního omezení, pro všechny způsoby užití a na celou dobu trvání majetkových práv autorů.

Běžnou praxí rovněž bývá, že **autoři za svá autorská díla a výkony obdrží pouze jednorázovou licenční odměnu**. V současné právní úpravě na tuto situaci sice dopadá institut dodatečné odměny (autoři mohou za určitých podmínek požadovat vyplacení dodatečné odměny), ale tento institut se v praxi příliš nevyužívá (nedojde-li k dohodě, má o výši dodatečné odměny rozhodnout soud). Předpokládáme, že to bude platit i pro výnosově sjednanou licenční odměnu, kterou novela zavádí.

Ukažme si to na konkrétních příkladech:

- **v IT průmyslu** si nejčastěji v rámci zakázkového vývoje anebo dodávek různých softwarových nástrojů „koupíte“ software nebo vývojář dostane zaplacen za svou práci a již nechcete hradit další licenční poplatky za účelem užívání předmětného softwaru v aktuální verzi; nebo
- **ve filmovém průmyslu** herec dostane jednorázově zaplacen za svůj výkon a ačkoli se snímek stane úspěšným a bude reprízován po dobu několika let, herec (autor) již nedostane jakoukoliv další odměnu.

Pevná a jednorázová licenční odměna dle novely

Vládní návrh novely autorského zákona[7] na výše popsané postupy pamatuje a částečně se je snaží omezit. Vládou navrhované znění ustanovení § 2374 občanského zákoníku ve vztahu k licenční odměně (mimo jiné) výslovně stanovuje, že:

- „Při ujednání odměny za poskytnutí licence se **přihlédne zejména k účelu licence, způsobu**

a okolnostem užití díla, k velikosti tvůrčího příspěvku autora a k územnímu, časovému a množstevnímu rozsahu licence“; a

- **„Odměna může být ujednána jako pevná částka pouze v odůvodněných případech a s ohledem na zvláštnosti jednotlivých odvětví“.**

Dosud poslední pozměňovací návrh výše uvedenou konstrukci vládního návrhu dále rozvádí a **uvádí demonstrativní případy, kdy je možné dohodnout jednorázovou platbu licenční odměny**. Předkladatelé navrhují nové znění § 2374 občanského zákoníku doplnit o následující textaci:

„Odměna ve formě jednorázové platby může být dohodnuta zejména v případech, kdy

1. **časový rozsah licence pokrývá období nejvýše jednoho roku,**
2. **jde o užití díla s časovým rozsahem licence nejvýše na dobu pěti let a s věcně omezeným rozsahem licence,**
3. **v čase udělení licence je možné vyčíslit očekávané příjmy anebo výnosy, které je možné využitím licence dosáhnout; tyto příjmy nebo výnosy musí být v licenční smlouvě výslovně vyčíslené a výše odměny** **proporcionálně odpovídá těmto příjmům anebo výnosům,**
4. **jde o užití díla ve spojitosti se zpravodajstvím týkajícím se aktuálních událostí,**
5. **jde o užití díla na propagační, marketingový, reklamní účel a jiný obdobný účel,**
6. **jde o užití počítačového programu nebo databáze,**
7. **jde o užití díla bez přímého nebo nepřímého hospodářského nebo obchodního prospěchu.“**

Pozměňovací návrh dále výslovně stanoví, že se od nového znění § 2374 občanského zákoníku nelze odchýlit v neprospěch autora.

Novela ve znění dosud posledního pozměňovacího návrhu tak nyní pracuje s pojmy „pevná“ částka a „jednorázová“ částka[8]. Jestli bude tedy současná podoba schválena a nabude účinnosti, pak bude ve vztahu k licenční odměně vždy potřeba zvažovat, zda:

- **může být odměna stanovena jako pevná částka** – tzn. dokážeme si ji odůvodnit i s ohledem na zvláštnost odvětví?
- **může být odměna stanovena jako jednorázová** – tzn. jedná se o případ dle demonstrativního seznamu anebo nějaký obdobný případ v souladu s tímto seznamem, nebo nikoliv?[9]

Pokud se na současnou textaci novely podíváme z **pohledu IT společností, tak se ve vztahu ke stanovení licenční odměny za užití software nic zásadního nemění** – zejména u zakázkového vývoje a dodávek softwarových nástrojů je běžná konstrukce licenční odměny pevnou částkou a užití počítačového programu či databáze je výslovně uvedeno v bodu e) výše citovaného výčtu. **Nicméně zde zůstává například otázka problematiky licencí ke grafickým prvkům, zdrojovým kódům či dokumentaci k software** – zde bude záležet na bližším právním posouzení konkrétní věci a soudním výkladu bodu 5. výše citovaného seznamu.

Filmový průmysl bude dle našeho názoru touto změnou zasažen více – jednorázovou odměnu bude totiž možné platně dohodnout v nižším počtu případů. Očekáváme, že pokud budou i nadále vypláceny jednorázové licenční odměny, pak se budou nejčastěji využívat body 1. a 2. výše citovaného seznamu – tzn. bude docházet k udělení široké licence na dobu jednoho roku, nebo omezené licence na dobu pěti let[10]. Jakmile uplyne sjednaná licenční doba, pak bude potřeba podmínky licence znovu projednat a autor bude mít nárok na další licenční odměnu, dojde-li k prodloužení licence.

Závěr

Cílem předkladatelů popisovaného pozměňovacího názoru je primárně narovnat práva jednotlivých autorů ve vztahu k licenční odměně vůči velkým korporacím. Tohoto se snaží dosáhnout především udělováním kratších licencí a pravidelným projednáním nových podmínek licence, kdy si může autor vyjednat další licenční odměnu. Pokud se strany nedohodnou, pak nabyvatel předcházejících licence (objednatel) není oprávněn předmětné autorské dílo dále užívat.

Popisované **změny dopadnou zejména na společnosti, autory a profese podílející se na tvorbě audiovizuálních nebo čistě audiálních či vizuálních děl. IT společnosti budou těmito změnami zasaženy spíše méně**, ale jsou zde situace, kdy tomu může být jinak (například licence ke grafickým prvkům, zdrojovým kódům či dokumentaci k software vnímáme prozatím za problematické a bude záležet na bližším posouzení konkrétní věci a soudním výkladu).

Projednávaná novela autorského zákona obsahuje i další změny, které mohou mít vliv a dopad na podnikání. Z tohoto důvodu doporučujeme sledovat další vývoj a po přijetí projednávané novely nechat posoudit a případně upravit svoji vzorovou smluvní dokumentaci odborníky na autorské a licenční právo.

JUDr. Dalibor Kovář,
partner

Ing. Mgr. Tomáš Chmelka,
advokát

HAVEL & PARTNERS
ÚSPĚCH SPOJUJE

[HAVEL & PARTNERS s.r.o., advokátní kancelář](#)

Florentinum, recepce A
Na Florenci 2116/15
110 00 Praha 1

Tel.: +420 255 000 111
Fax: +420 255 000 110
e-mail: office@havelpartners.cz

[1] Novela je projednávána pod [sněmovním tiskem č. 31](#).

[2] Směrnice Evropského parlamentu a Rady (EU) 2019/790 ze dne 17. dubna 2019 o autorském právu a právech s ním souvisejících na jednotném digitálním trhu.

[3] Směrnice Evropského parlamentu a Rady (EU) 2019/789 ze dne 17. dubna 2019, kterou se stanovují pravidla pro výkon autorského práva a práv s ním souvisejících, jež se použijí na některá online vysílání vysílacích organizací a převzatá vysílání televizních a rozhlasových programů.

[4] Výbor pro vědu, vzdělání, kulturu, mládež a tělovýchovu přerušil projednávání návrhu do 35. týdne, popř. 37. týdne roku 2022 (tzn. do týdne od 29. srpna 2022, popř. od 12. září 2022).

[5] Publikovaný pod číslem [821](#).

[6] Z právního pohledu se jedná o licenční smlouvy, ale v praxi jsou související ustanovení nejčastěji obsažena v rámcových smlouvách o dílo, inominátních rámcových smlouvách o poskytování služeb anebo jinak nazvaných inominátních smlouvách.

[7] Původní návrh novely je dostupný [zde](#).

[8] Tyto dva pojmy jsou pravděpodobně použity záměrně, byť demonstrativní výčet případů u „jednorázové“ částky spíše evokuje rozvedení předcházející věty pracující s „pevnou“ částkou.

[9] Z navrženého seznamu sice výslovně neplyne, že by se jednalo o alternativní výčet (postačí, aby byla naplněna jedna podmínka/kategorie), ale vzhledem k vzájemně si odporujícím bodům lze toto výkladem dovodit (nejedná se tak o kumulativní výčet, kde by muselo být splněno vše, naopak postačí pouze jedna podmínka/kategorie).

[10] Bod c) výše citovaného seznamu vnímáme v praxi jako problematický, protože ne vždy lze vyčíslit očekávané příjmy anebo výnosy; navíc licenční odměna má těmto příjmům anebo výnosům proporcionálně odpovídat.

© EPRAVO.CZ - Sbírka zákonů, judikatura, právo | www.epravo.cz

Další články:

- [Odštěpný závod zahraniční společnosti optikou NIS2: Jak správně určit velikost podniku?](#)
- [Zápis ochranné známky bez komplikací. Klíčem k úspěchu je kvalitní předběžná rešerše](#)
- [Zneužití práva na přístup podle GDPR](#)

- [Byznys a paragrafy, díl 31. - létající pořizovatel ve světle nového stavebního zákona](#)
- [Právní povaha sítě elektronických komunikací - režim náhrady škody](#)
- [Náhrada ušlého nájemného při předčasném ukončení nájemní smlouvy na nebytové prostory](#)
- [Jak fungují plánovací smlouvy v reálných situacích \(2. díl\)](#)
- [Nejvyšší soud a forma smlouvy o smlouvě budoucí: krok zpět v ochraně právní jistoty?](#)
- [„Za každou kauzou je živý příběh“](#)
- [Přehnaná, nebo důvodná prevence? Zajištění a utvrzení závazků v praxi](#)
- [Spoluvlastnictví a správa společné věci](#)